

Doktor Who

17 sierpnia 2010

„Doktor Who” („Doctor Who”) to popularny brytyjski serial science fiction, produkowany przez BBC. Nadawany jest od 1963. W 1989 przerwano emisję serialu, jednak w 1996 powstał film telewizyjny, a dzięki jego dobremu przyjęciu serię wznowiono w 2005.

Historia opowiada o tajemniczym, ekscentrycznym osobniku, przedstawiającym się po prostu jako Doktor. Podróżuje on w czasie i przestrzeni za pomocą maszyny o nazwie TARDIS, która wygląda jak niebieska budka policyjna.

„Doktor Who” widnieje w „Księdze Rekordów Guinnessa” jako najdłuższy serial science fiction na świecie (prześcignął serialową wersję „Star Treka” liczącą 726 odcinków) i na stałe wpisał się do kultury brytyjskiej. Charakterystyczne dla serialu jest tworzenie pomysłowych i niskobudżetowych efektów specjalnych, zwłaszcza na początku działających raczej dzięki wyobraźni widzów, a także nowatorskie wykorzystanie elektronicznej muzyki wyprodukowanej przez BBC Radiophonic Workshop. W Wielkiej Brytanii i poza nią serial ten zyskał miano kultowego i wywarł wpływ na przyszłe angielskie seriale telewizyjne, wiele z nich nawiązywało do serii Doktora. Serial zdobył uznanie krytyków i widzów jako jeden z najlepszych brytyjskich programów telewizyjnych, a w 2006 r. otrzymał od Brytyjskiej Akademii Sztuk Filmowych i Telewizyjnych nagrodę za najlepszy serial.

W Polsce widzowie mogli po raz pierwszy zobaczyć „Doktora Who” pod koniec lat 70. XX w., kiedy TVP1 pokazała dwa niekanoniczne filmy kinowe o jego przygodach („Doktor Who i Dalekowie” oraz „Inwazja Daleków”). Na początku lat 90. XX w. jedna z prywatnych stacji telewizyjnych wyemitowała kilkanaście odcinków z Tomem Bakerem w roli czwartej inkarnacji tytułowej postaci. W 1997 r. TVP1 pokazała film

telewizyjny BBC „Doktor Who” z 1996 r. Wersję serialu z 2005 r. zaczęto wyświetlać w 2006 – 1 października w niedzielę o 15:05 na TVP1 wyemitowano odcinek Rose i rozpoczęto cotygodniową emisję. Po czterech odcinkach przesunięto go jednak na 11:10 w sobotę, a w styczniu, po pokazaniu dwóch pierwszych odcinków drugiej serii (6 i 13 stycznia), nagle przerwano serię. Później została ponownie wznowiona na kilka miesięcy.

POSTAĆ DOKTORA

Postać Doktora była początkowo okryta tajemnicą. Wszystko co było o nim wiadomo w pierwszych dniach programu to to, że jest ekscentrycznym kosmicznym podróżnikiem o niesamowitej inteligencji, który walczy z niesprawiedliwością. Wędruje badając czas i przestrzeń dzięki staremu i nie zawsze niezawodnemu wehikułowi czasu zwanemu TARDIS. Dzięki osiągnięciom naukowym rasy Doktora TARDIS od wewnątrz jest o wiele większy niż wygląda z zewnątrz, niegdyś potrafił też dostosować swój wygląd do otoczenia i czasów, w jakich wylądował, by nie przyciągać uwagi. Z powodu bliżej nieznannej usterki systemu maskującego stale imituje jednak angielską policyjną budkę telefoniczną w stylu lat 50.

Zewnętrznie Doktor wygląda identycznie jak człowiek, jego organizm jednak cechuje się wieloma cechami charakterystycznymi dla jego rasy – Władców Czasu z planety Gallifrey, które zdecydowanie odróżniają go od Ziemiaków. Oprócz TARDISA Doktor dysponuje też wieloma innymi fantastycznymi przyrządami m.in. papier psychiczny – 'wizytówka', który oszukuje patrzącego stawiając mu przed oczami to, co Doktor ma na myśli, dzięki czemu może podawać się za kogo chce, oraz ultradźwiękowy śrubokręt o wielu często zaskakujących zastosowaniach.

Jako Władca Czasu Doktor po śmierci regeneruje się w nowym ciele, dzięki czemu do tej pory grało go jedenastu aktorów. Poszczególne wcielenia Doktora różnią się nie tylko wyglądem,

ale również osobowością. Obecnie na BBC emitowane są dwa spin offy serialu, zatytułowane: „Torchwood” oraz „Przygody Sary Jane”, a ten ostatni od 2009 roku także w Polsce na kanale Cartoon Network. Doktor zagościł też w innych mediach i doczekał się wielu parodii.

Jako jeden z Władców Czasu, Doktor ma zdolność regeneracji ciała w chwili śmierci, przez co zupełnie zmienia się jego wygląd i charakter, co regularnie pozwala producentom na wygodną zmianę aktora grającego główną rolę. W ten sposób, mimo iż aktorzy grają wciąż tę samą postać, nie muszą wzorować się na swoich poprzednikach i sami zupełnie od początku kształtują wizerunek Doktora, co jest jedynym takim przypadkiem w historii telewizji.

Aktorzy grający Doktora:

1. William Hartnell (23 października 1963 – 29 października 1966)
2. Patrick Troughton (5 listopada 1966 – 21 czerwca 1969)
3. Jon Pertwee (3 stycznia 1970 – 8 czerwca 1974)
4. Tom Baker (28 grudnia 1974 – 21 marca 1981)
5. Peter Davison (21 marca 1981 – 16 marca 1984)
6. Colin Baker (16 marca 1984 – 6 grudnia 1986)
7. Sylvester McCoy (7 września 1987 – 6 grudnia 1989 w serialu i 27 maja 1996 w filmie telewizyjnym)
8. Paul McGann (27 maja 1996, w filmie telewizyjnym).
9. Christopher Eccleston (26 marca 2005 – 18 czerwca 2005)
10. David Tennant (18 czerwca 2005 – 1 stycznia 2010)
11. Matt Smith (od 1 stycznia 2010)

W latach 1965-1966 wyprodukowano dwa filmy kinowe „Dr. Who and the Daleks” i „Daleks’ Invasion Earth: 2150 A.D.”, które na przełomie lat 70. i 80 pokazała Telewizja Polska. Filmy kinowe nawiązywały do wątków serialu „Doktor Who”, a główną postać zagrał Peter Cushing. Fabuła jednak w wielu punktach różniła się od telewizyjnej serii, gdyż Doktor (człowiek, naukowiec noszący nazwisko Who) nie był Władcą Czasu, a człowiekiem, ekscentrycznym wynalazcą, który zbudował swój TARDIS (w rzeczywistości pierwszy Doktor ukradł swój TARDIS). Z tych powodów, kreacja Cushinga nie jest uznawana za kanoniczne wcielenie Doktora.

Doktora grali także inni aktorzy, zwłaszcza w filmach, jak np. Richard Hurndall czy nawet Rowan Atkinson, chociaż rzadko więcej niż raz.

Każdy Władca Czasu może odrodzić się tylko dwanaście razy przed ostatnim, trzynastym wcieleniem. Doktor przechodził przez ten proces dziesięć razy – umierał zawsze na końcu jakiegoś ważnego wydarzenia, a każda jego śmierć była fantastyczną przemianą starego wcielenia w nowe.

Każdy Doktor ma swoje własne umiejętności, upodobania i nawet powiedzonka, przez to wywołuje często bardzo różne odczucia wśród widzów. Przez całą historię programu czołowym tematem do dyskusji o Doktorze była właśnie kwestia jego inkarnacji, ponieważ pojawiało się przez nie mnóstwo komplikacji i twórcom nie udało się uniknąć kontrowersyjnych sprzeczności. Na przykład próbowano dowieść, że w „The Brain of Morbius” (1976) pierwszy Doktor nie mógł być pierwszym wcieleniem Doktora z powodu pojawiających się tam wizerunków poprzednich wcieleń (pomimo że miały być one wizerunkami innego Władcy Czasu – Morbiusa); w okresie należącym do siódmego Doktora producentom zarzucano, że Doktor był tam więcej niż tylko zwykłym Władcą Czasu, natomiast w 1996 w filmie telewizyjnym Doktor stwierdził, że jest pół-człowiekiem od strony matki. W „An Unearthly Child” ujawniło się, że pierwszy Doktor ma wnuczkę, Susan Foreman, a w „Fear Her” (2006) zdradził on Rose, że 'był

kiedyś ojcem'. Seria z 2005 ujawniła, że dziewiąty Doktor został ostatnim ocalałym Władcą Czasu i że jego rodzima planeta została zniszczona – w odcinku „Dalek” Rose pytała Doktora, czy to możliwe by istnieli jeszcze jacyś Władcy Czasu, a on odpowiedział z pełnym przekonaniem, że nie – 'Inaczej bym to czuł'. Zapytany w „Smith and Jones”, czy miał brata, zaprzeczył krótko 'Nie, jestem zupełnie sam'. W dwa tygodnie później jednak, w odcinku „Gridlock”, kiedy to padły słynne ostatnie słowa Twarzy z Boe 'You are not alone', poznajemy załączek kolejnej tajemnicy będącej motywem przewodnim całej trzeciej serii.

WŁADCY CZASU

Rasa Władców Czasu praktycznie wyginęła w Ostatniej Wielkiej Wojnie Czasu – wielkiej wojnie z rasą Daleków. Wciąż jednak w kolejnych seriach wychodzą na jaw nowe fakty i jasne jest, że nie tylko Doktor przeżył.

Władców Czasu po śmierci regeneruje się 12 razy, radykalnie zmieniając swój wygląd i osobowość. Ponadto mają oni zdolności telepatyczne, umiejętność czytania w cudzych myślach a także pewną formę zdolności jasnowidzenia. Posiadają bardzo wyczulone zmysły – umieją wykrywać dotykiem obecność jonów i sprawdzać rodzaj substancji za pomocą języka. Ich podwójny układ krwionośny składa się z dwóch serc, potrafią obniżyć temperaturę własnego ciała. Wydają się być także lepiej przystosowani do podróży w czasie oraz bardziej odporni na jego zawirowania. Każdy z Władców Czasu posiada własny TARDIS, z którym jest on w niezwykle sposób połączony i który pomaga mu w regeneracji. Prawdopodobnie są oni jedną z najstarszych ras w uniwersum Doktora.

PIERWSZE ODCINKI

Pierwszy odcinek „Doktora Who” nadano 23 listopada 1963. Seria, według planów, była przygotowana na rok, przy czym emitowano jeden 25-minutowy odcinek tygodniowo (jednak w

sezonie z 1985 odcinki miały po 45 minut). Każdy odcinek był tu częścią jednego epizodu – zwykle od czterech do sześciu części we wcześniejszych latach i trzy do czterech później. Trzy wyjątki z 23 sezonu to „The Daleks’ Master Plan”, złożony z 12 odcinków (plus poprzedzający go „Mission to the Unknown”), 10-częściowy „The War Games” i „The Trial of a Time Lord” trwający przez 14 odcinków (zawierał cztery historie często odsyłające do osobnych tytułów i nadające im kolejność). Czasami nawet kilka epizodów było luźno łączonych jedną dłuższą historią, taką jak motyw poszukiwań Klucza Czasu (16 sezon). Nowością było to, że począwszy od „The Gunfighters” (1966) każdy odcinek miał własny numer i tytuł, nawet jeśli był tylko częścią całości. Problem: 'Jak można by nazwać poprzedni odcinek?' był częstym tematem dyskusji fanów serialu.

Główną osobą odpowiedzialną za rozwój serialu był Sydney Newman. Współpracował z Donaldem Wilsonem, scenarzystą C. E. Webberem, scenarzystą Anthonym Coburnem, redaktorem Davidem Whitakerem. Newman często inwestował w pierwsze, pojedyncze odcinki serii. Niektóre źródła (takie jak „The Complete Encyclopedia of Television Programs 1947-1979” Vincenta Terrace’a) błędnie wiążą Terry’ego Nationa z powstaniem „Doktora Who”, w rzeczywistości pomysł nawiązywał do dwóch filmów Petera Cushinga. Tytułowy temat muzyczny serii został skomponowany przez Rona Grainera i nagrany przez Delię Derbyshire z BBC Radiophonic Workshop. Produkcję podzielono na dwadzieścia sześć serii, emitowanych w BBC One. Pierwotnie serial miał być adresowany do dzieci i do dorosłych.

Serial z założenia miał pełnić funkcje wychowawcze i być telewizyjną pozycją do wspólnego rodzinnego oglądania we wczesne sobotnie wieczory. Początkowo więc miał edukować młodszych widzów – podział epizodów sprzyjał zapamiętywaniu, a fantastyczne podróże w czasie i przestrzeni uczyły o historii i rozwijały naukową wyobraźnię. Było to nawet odzwierciedlone w tym, że jednymi z pierwszych towarzyszy Doktora byli:

nauczycielka historii oraz nauczyciel chemii.

Wkrótce jednak science fiction zdominowała serial, a motywy historyczne, które nie były zbyt popularne u producentów, zostały zarzucone po „The Highlanders” (1967). Kiedy jeszcze program nawiązywał do tematyki historycznej, była ona przeważnie używana jako nawiązanie do innych opowieści science fiction, z wyjątkiem „Black Orchid”.

Pod koniec nadawania serii oglądalność wyraźnie malała, więc w 1989 producent BBC One, Jonathan Powell, zdecydował o zawieszeniu produkcji. Pomimo iż na tym zamierzono na stałe zakończyć Doktora Who, pojawiały się też liczne głosy przeciw (Sophie Aldred, jako gwiazda serii nagrała dokument „Doctor Who: More Than 30 Years in the TARDIS” („Ponad 30 lat w TARDIS-ie")), a sama BBC trzymała serię „w poczekalni” i upierała się, żeby ją wznowić.

Podczas gdy domowa produkcja została przerwana, BBC miała nadzieję na znalezienie niezależnego producenta, który zająłby się kontynuacją „Doktora”. Wreszcie Philip Segal, pracujący dla Columbia Pictures w Stanach Zjednoczonych zgłosił się do BBC w sprawie podjęcia tego ryzyka. Film telewizyjny Doctor Who wyemitowała stacja Fox Network w 1996 r., jako program stworzony wspólnie przez Fox, Universal Pictures, BBC i BBC Worldwide. Mimo że film odniósł sukces w Wielkiej Brytanii (obejrzało go 9,1 miliona widzów), nie zdobył zainteresowania w Ameryce, w związku z czym początkowo nie pojawiła się tam też nowsza seria Doktora Who.

Różne upoważnione media dostarczały nowych historii nawiązujących do „Doktora Who” – były to tzw. spin-offy (książki, kasety audio, inne programy na ten temat), ale jako program telewizyjny Doctor Who wrócił dopiero w 2003 r. We wrześniu BBC ogłosiła produkcję nowej serii, po kilkunastu latach od nieudanej próby BBC Worldwide znalezienia poparcia dla pełnometrażowych wersji filmowych. Produkcją zajęli się Julie Gardner i scenarzysta Russell T. Davies.

Nową serię rozpoczyna odcinek pt. Rose i począwszy od tej serii Doktor zaczął pojawiać się w wielu innych krajach, w tym w Polsce. Później BBC nagrała cztery następne serie i cztery bożonarodzeniowe odcinki specjalne, z czego w Polsce nadano na razie tylko dwa z nich, 6 stycznia 2006 r. i 25 grudnia 2008 r. W 2009 r. z powodu udziału Davida Tennanta w przedstawieniu Hamlet wyemitowane zostały jedynie 4 odcinki specjalne.

POPULARNOŚĆ SERIALU

„Doktor Who” szybko stał się postacią znaną w całym kraju, przedmiotem niezliczonych żartów i nawiązań, nadmieniano o nim w gazetach i innych popularnych mediach. Fantastyczno-przygodowa seria o samotnym Władcy Czasu była fenomenem niepodobnym do żadnego innego brytyjskiego programu telewizyjnego. Oficjalnie liczba fanów nigdy nie została policzona, jednak ocenia się, że serial ma już wielbicieli w całej Europie. Niektórzy twierdzą, że „Doctor Who” osiągnął status kultowego serialu. Wielu sławnych aktorów prosiło o ofertę zagrania gościnniej roli w epizodach.

Jednocześnie z popularnością nadeszły kontrowersje na temat tego czy serial nadal może być adresowany także do dzieci. W 1970 roku Mary Whitehouse, która przewodniczyła kampanii, wniosła do BBC skargę na serial – według niej zawierał on zbyt wiele drastycznych treści. Jej akcja przysporzyła programowi jeszcze więcej popularności i to zwłaszcza wśród dzieci. John Nathan-Turner, który miał nagrać serię na 1980, wręcz cieszył się z nagłośnienia sprawy przez Whitehouse, ponieważ wkrótce po tym zaobserwowano zdecydowany wzrost wpływów z serialu. W latach 70. Radio Times (radiowy magazyn BBC) ogłosił, że matki skarżą się, że ich dzieci boją się tematu muzycznego. Radio Times przeprosiło w imieniu producentów, ale nie zamierzało zmieniać muzyki.

Więcej zażaleń dotyczyło oczywiście nie muzyki, ale „nieodpowiednich” treści. Podczas drugiego sezonu Jon Pertwee zarzucił Doktorowi, że w odcinku „Terror of the Autons” (1971)

wizerunki morderczych plastikowych laleczek, żonkili zabijających niepodejrzewające niczego ofiary i bezosobowych androidów-policjantów skutecznie przerażały dzieci. Inne ciekawsze zarzuty w tej dekadzie dotyczyły motywu utonięcia Kanclerza Goth w „The Deadly Assassin” (1976) oraz domniemanego zniesławienia obywateli Chin w „The Talons of Weng-Chiang” (1977).

Żartowano, że oglądanie „Doktora Who” w pozycji „za sofą” (jak przedstawiano w Muzeum Wizerunków Filmowych w Londynie na wystawie poświęconej „Doktorowi Who”) i zerkanie ostrożnie na boki – czy przerażające fragmenty już się skończyły, było jednym z najmocniejszych przeżyć dzieciństwa. To określenie stało się często używane w nawiązaniu do programu, ale też czasami w innych kontekstach.

Według badań zachowania widowni BBC, przeprowadzonych w 1972, że określenie „występów, które mogą spowodować fizyczny lub psychiczny uraz, ból lub śmierć osób, zwierząt lub zniszczenie własności, specjalnie lub przypadkowo”, pasuje najbardziej do „Doktora Who”, który w ten sposób okazał się być najniebezpieczniejszym ze wszystkich produkowanych wtedy programów. Raport mówił, że 3% badanych uważało serial za „bardzo nieodpowiedni” do wspólnego rodzinnego oglądania. Philip Howard, dziennikarz „The Times”, tak skomentował wyniki tych badań: „Porównanie przemocy z Doktora Who, pański koń by się uśmieł z tego koszmaru, z bardziej realistyczną przemocą innych serii telewizyjnych, gdzie aktor wyglądający jak człowiek krwawi farbą wyglądającą jak krew, jest jak porównanie gry Monopol z rynkiem nieruchomości w Londynie: oba są wymyślane, ale jedno mamy brać na poważnie.”

Wizerunek TARDIS-a stał się w świadomości widzów motywem mocno związanym z programem, więc w 1996 BBC zaczęła ubiegać się o uczynienie go – niebieskiej budki policyjnej – swoim znakiem towarowym, zaprojektowanym jako element kojarzony z „Doktorem Who”. W 1998 policja metropolitalna sprzeciwiła się temu i próbowała nie dopuścić do tego by ich „blue police box”

przejęła BBC, jednakże w 2002 biuro patentowe przyznało rację BBC, uznając, że wizerunek budki policyjnej był już wtedy bardziej kojarzony z „Doktorem Who” niż z policją.

XXI wiek zaowocował odrodzeniem się serialu, stał się on główną częścią sobotniego programu telewizyjnego BBC One (czasami nazywają go Television Lord of Prime Time – Telewizyjnym Panem Czasu Antenowego). Jego budowa zmieniła się – dziś serie składają się z 13 odcinków 45-minutowych. Każda seria zawiera na ogół jeden lub dwa odcinki dwuczęściowe, czasem (jak w najnowszej, trzeciej serii) nawet trzyczęściowe. Oprócz tego w każde Święta Bożego Narodzenia emitowany jest odcinek specjalny, stanowiący łącznik pomiędzy seriami. Na wzór oryginalnej serii połówki epizodów i odcinki specjalne mają osobne tytuły.

ZAGINIONE ODCINKI

W latach 1967-1978, duże ilości starych materiałów magazynowanych w BBC na taśmach wideo i w wideotekach były dla oszczędności niszczone albo ścierane. Taki los spotkał też wiele starych odcinków Doktora Who, głównie historie przygód dwóch pierwszych Doktorów (granych przez Williama Hartnella i Patricka Troughtona. Archiwa były uzupełniane seriami telewizji kolorowej (w pierwszej z nich Doktorem był Jon Pertwee), pomimo że kilka epizodów z Pertweem wymagało zasadniczego odrestaurowania. Później utracone odcinki próbowano odzyskiwać – niektóre ocalały więc w wersji czarno-białej, a niektóre – jako kopie. W sumie w archiwach BBC brakuje 108 z 253 odcinków produkowanych przez pierwsze sześć lat.

BBC odzyskało kilka odcinków pochodzących z archiwów krajów, które wcześniej zakupiły kopie do emisji, albo od osób, które kupowały je do różnych celów. Pierwsze kolorowe nagrania taśm wideo robione przez fanów też były przyjmowane, zarówno jako wyciągi filmowe z telewizji o szerokości 8 mm i klipy – fragmenty, które były pokazywane na innych kanałach. Wersje

radiowe straconych odcinków przetrwały dzięki słuchaczom, którzy nagrywali program na kasety.

Dodatkowo ci, którzy robili zdjęcia, jak na przykład fotograf John Cura, który był zatrudniony w BBC do filmowego opisywania wielu swoich najpopularniejszych programów w latach 50. i 60., również przyczynili się do odzyskiwania „Doktora Who” – ich zdjęć i nagrań używali fani do rekonstrukcji serialu. Te amatorskie utwory były tolerowane przez BBC, bo nie były tworzone dla zysku ze sprzedaży i rozchodziły się jako niskiej jakości kopie VHS. Nie podejrzewano, że przyczynią się one do rozwoju serialu.

Jednym z najlepiej zrekonstruowanych, straconych odcinków jest część czwarta ostatniego epizodu Williama Hartnella – „The Tenth Planet” (1966), którą kończy przemiana pierwszego Doctora w drugiego (granego przez Patricka Troughtona). W jednej ze zrekonstruowanych części (spośród innych – niektórych słabej jakości 8-milimetrowych klipów) zamieszczono kilkusekundową scenę regeneracji filmu, dzięki czemu została pokazana w programie dla dzieci Blue Peter.

Mając zgodę i uznanie BBC, ruszyły prace nad dalszym zrekonstruowaniem odcinków – postanowiono odtworzyć zachowane materiały tyle, na ile to możliwe. Na początku lat 90. BBC udostępniło nagrania radiowe brakujących odcinków na kasetach i płytach kompaktowych, gdzie głosów użyczyli aktorzy z dawnych serii. Oficjalne rekonstrukcje były też tworzone i udostępniane przez BBC na VHS, MP3, CD-ROM, a także jako filmy specjalne na DVD. Niedawno stacja, we współpracy ze studiem animacji Cosgrove Hall, zrekonstruowała pierwszy i czwarty odcinek „The Invasion” (1968), nadając mu formę animowaną – użyła do tego odzyskanych ścieżek dźwiękowych i różne notatki, dotyczące scen w oryginalnych odcinkach. Film udostępniono na DVD w listopadzie 2006 r. Pomimo że nie zapowiadano żadnych podobnych rekonstrukcji na początek 2007 roku, Cosgrove Hall wyraziła już zainteresowanie realizacją wersji animowanych innych brakujących odcinków „Doktora Who”, w najbliższej

przyszłości. Ciekawostką jest, że w kwietniu 2006 r. magazyn Blue Peter rzucił wyzwanie fanom serialu – za znalezienie materiałów z zaginionymi odcinkami nagrodą jest naturalnej wielkości model Daleka.

TOWARZYSZE DOKTORA

Doktor niemal zawsze dzieli swoje przygody z kimś, kogo niedawno poznał i kogo dla towarzystwa zabrał ze sobą. Raczej nie zabiera na raz więcej niż trzy osoby, ale od początku istnienia programu można naliczyć już ponad 35 aktorów, którzy grali te postacie. Pierwszymi towarzyszami Doktora byli jego wnuczka Susan Foreman (Carole Ann Ford) i nauczyciele szkolni Barbara Wright (Jacqueline Hill) i Ian Chesterton (William Russell).

W dwóch odcinkach „End of Time” Doctorowi towarzyszył znany z kilku wcześniejszych odcinków Willfred Moff (Bernard Cribbins), ale pojawiły się też inne postaci z nowych serii. W nadchodzących odcinkach towarzyszką nowego Doctora będzie Amy Pond (Karen Gillan).

Jedynym wyjątkiem w oryginalnej serii było „The Deadly Assassin”, gdzie Doktor podróżował sam. Jednak niektórzy twierdzą, że takim wyjątkiem był też siódmy sezon, podając argument, że Doktor samotnie podróżował TARDISem, ponieważ Liz Shaw, z którą rozwiązywał wtedy zagadki, nigdy TARDISem nie latała. Oficjalnie zaliczana jest ona do towarzyszy Doktora, jednak ogólnie jest to kwestia sporna.

Pojawianie się towarzystwa w akcji serialu ma zapewnić widzowi możliwość zidentyfikowania się z postacią i wymusza od Doktora wyjaśnienia. Doktor regularnie poznaje nowych kolegów i rozstaje się ze starymi – wracają do domu albo mają inne powody, które zmuszają ich do opuszczenia TARDIS-a. Zdarza się nawet, że towarzysz umiera pod koniec serii.

Pomimo tego, że przeważnie towarzyszyły Doktorowi młode, atrakcyjne kobiety, zespół produkcyjny podczas serii z lat

1963-1989 długo nie wprowadzał wątków romantycznych. Tabu przełamano dopiero w 1996 r. w filmie telewizyjnym, gdzie ósmy Doktor całował się ze swoją towarzyszką Grace Holloway.

W serii z 2005 r., kierując się tym pomysłem, postanowiono, że dziewiąty Doktor i Rose (Billie Piper) będą parą, czemu oni zawsze zdecydowanie zaprzeczali, chociaż co innego mówiły niektóre sytuacje z finału tej serii i wielu późniejszych odcinków (gdzie występował już dziesiąty Doktor), zwłaszcza końcówka serii z 2006 r., gdzie Doktor i Rose otwarcie wyznali sobie miłość. W odcinku „Smith and Jones” dziesiąty Doktor całował się ze swoją nową przyjaciółką Martha Jones, lecz chodziło tu tylko, jak sam stwierdził, o transfer próbki genetycznej, która w finale okazała się kluczowym elementem ratującym sytuację.

Poprzedni towarzysze Doktora pojawiali się ponownie w innych seriach, zazwyczaj na rocznicach w odcinkach specjalnych. Jedną z jego dawnych przyjaciółek, Sarah Jane Smith (Elisabeth Sladen) razem z psem-robotem K-9 pojawiła się w odcinku School Reunion serii z 2006 r. ponad dwadzieścia lat po jej ostatnim wystąpieniu z okazji rocznicy filmu „The Five Doctors” (1983). Pojawiła się też w swojej własnej serii, skierowanej do młodzieży, pod tytułem „Przygody Sary Jane”.

WROGOWIE DOKTORA

Dalekowie są jedną z najpotężniejszych ras w uniwersum Doctora Who, są też jego największymi wrogami, którego nazywają „nadciągającą burzą”. Pochodzą z planety Skaro, a ich celem jest opanowanie Wszechświata, a przede wszystkim bezlitosne zniszczenie wszystkich form życia poza nimi samymi, do czego używają emitera promieni uśmiercających/paraliżujących. W ferworze walki wydają z siebie okrzyk „Exterminate” (eksterminować). Znane są odmiany w kolorach brązowym, czarnym, czerwonym, białym, złotym i srebrnym. Oryginalni Dalekowie byli członkami humanoidalnej rasy Kaledów, zmodyfikowanymi genetycznie i zamkniętymi w skorupach robotów

przez Davrosa, twórcę rasy Daleków, jako broń w wielowiekowej wojnie między Kaled i Thal. Dalekowie jednak zbuntowali się, niszcząc rasę Kaled i, bez ich zwierzchnictwa, zakładając międzygwiazdne imperium. Dalekowie w nowej serii posiadają mózgi ludzi, jak zaprojektował ich Imperator Daleków, jedyny Dalek, który ocalał z Wojny Czasu na „krańcu wszechświata”. W ich budowie charakterystyczne są trzy wystające elementy na wydłużonym wysięgniku, z których dwa dolne służą do ataku, a jeden to oko, które bywa jedynym sposobem na ich pokonanie – poprzez oślepienie. Pomimo niepozornego wyglądu Dalekowie mają niewyobrażalną siłę – potrafią lewitować, wysysać dane z mózgu (przy okazji zabijając nieszczęśnika), a w odcinku „Dalek”, kiedy wyszło na jaw, że nie wszyscy Dalekowie zginęli, niedobitek potrafił naprawić swój opłakany stan i zregenerować DNA dzięki jednemu przypadkowemu dotykowi Rose. Wtedy też jedynym sposobem na zniszczenie niedobitka okazała się jego autodestrukcja.

Cybermanii są drugimi w kolejności największymi wrogami Doktora, którzy pojawili się po raz pierwszy w odcinku „The Tenth Planet”. Według starej serii pochodzą z równoległej Ziemi – planety Mondas, a według nowej z równoległego Wszechświata. Ich celami są zajęcie Ziemi i asymilacja Wszechświata. Używają siły fizycznej, laserowych i elektrycznych karabinów, porażania prądem i naramiennej broni energetycznej. Początkowo Cybermanii byli zwykłymi organicznymi istotami – dopiero chciwe instalowanie w sobie coraz większej liczby implantów zmieniło je w zimne maszyny, które pokazują emocje tylko pod wpływem agresji. Nowa seria wprowadza zupełnie nową wersję Cybermanów, którzy pod wpływem żądz opanowania Wszechświata porywają ludzi i zamieniają ich w podobne sobie cyborgi. Wszczepiają im chipy kontrolujące umysł i hamujące emocje, bez których zmienieni ludzie popadliby po zmianie w szaleństwo. Znani są z tego, iż głośno tupią i krzyczą „Delete” (skasować), jeżeli ktoś spróbuje się im przeciwstawić. Z czasem zmieniali swój wygląd. Posiadają skórę z metalu, dzięki czemu są kuloodporni, jednak da się ich

zniszczyć bronią przeciwczołgową.

Mistrz jest złym Władcą Czasu pochodzącym z tej samej planety co Doktor. Zna Doktora od czasu gdy obaj byli dziećmi. Byli wtedy przyjaciółmi. Także używa TARDISa, który może zmieniać swój kształt. Jest też znany z używania przebrań i anagramów, by ukryć samego siebie. Podróżuje przez czas tak jak Doktor, lecz chce czynić złe rzeczy i krzywdzić ludzi. Tak jak Doktor, Master był grany przez wielu aktorów. Pierwszym był Roger Delgado, a ostatnim John Simm.

Pochodzi z Gallifrey, chce zapanować nad Wszechświatem i zabić Doktora. W starej serii używał do walki z wrogami hipnozy i maszyny zmniejszającej ich do wielkości lalki, w nowej hipnozy i śrubokręta laserowego.

Źródło: [Wikipedia](#)